

[Undervisningsministeren.]

Jeg erindrer ikke tilbage til de nationalliberale ministre i forrige århundrede, for godt 100 år siden, men jeg mener, det har været noget centralt i loven at give dem de frie muligheder, som har været fremhævet ikke mindst af hr. Poul Dam.

Jeg mener også, at lovforslaget, som det er udformet, lever op til disse forventninger. Hr. Poul Dam sagde: hvad skal vi egentlig med disse skoler, hvorfor skal vi have dem? Jeg opfattede spørgsmålet som stillet i al almindelighed til den danske befolkning. Det kan i hvert fald ikke være en ministers opgave at sige, hvad vi skal med dem, og hvorfor vi skal have dem. Det må være disse skoler selv, som skaber en undervisning, der kan tiltrække unge mennesker. Derigennem skal de vise deres eksistensberettigelse.

Hr. Poul Dam sagde, at skolerne tilpasser sig nye behov, hr. Svend Haugaard var inde på det samme. Det er rigtigt. Jeg kunne sige en hel del ting om, hvad disse skoler efter min mening er værd og har været værd. Jeg skal i og for sig afstå fra det. Jeg betragter min og undervisningsministeriets opgave i forhold til disse frie skoleformer, som jeg for nemheds skyld kalder dem, som at sørge for, at der er en lovgivning, som ikke griber ind i deres frihed, og som giver dem sådanne økonomiske vilkår, at de kan eksistere, og de har fået bedre økonomiske vilkår. Hr. Poul Dam siger, at der også er en tendens, der siger, at vi skal kontrollere mere. Ja, det er der. Det er vel noget, der måske følger med. Jo mere man gerne ser at det offentlige betaler, jo stærkere bliver også ønsket om at have en vis kontrol med, hvordan pengene bruges.

Om vi har ramt det rigtige med udformningen af dette lovforslag, tør jeg ikke sige. Det tror jeg vi får rig anledning til at diskutere i et udvalget. Men jeg må måske erindre det høje ting om, at man ved vedtagelsen i foråret 1969 af den nye tjenestemandsløvs indsatte en bestemmelse om, at lønningsforholdene ved tilsvarende private institutioner som de offentlige, der er omhandlet i tjenestemandsløven, skulle i en vis udstrækning koordineres bl. a. derved, at lønningsforhold skulle forhandles med lønningsministeriet. Det er en bestemmelse og et pålæg, som det høje ting har vedtaget.

Om det så skal efterleves så strengt, at man skal arbejde med helt de samme lønrammer, som man kender fra andre områder, vil naturligvis kunne diskuteres, og det er vi rede til at diskutere i udvalget, men man må altså være opmærksom på denne sammenhæng.

Spørgsmålet om de 36 ugers undervisningstid — effektiv undervisningstid, som hr. Svend Haugaard pointerede det — vil vi naturligvis gerne diskutere. Jeg tror nu, problemet er mindre, end man gør det til. Jeg står her med en oversigt over højskolerne og deres undervisningstids længde, og den viser, at 35 skoler har 9 måneders, altså 36 ugers, kursustid. Der er 27 skoler, der ligger på 8 eller 8½ måned, det svarer altså til 32-34 uger. Der er kun 5 skoler, der ligger længere nede, hvad denne kursustid angår. Det kunne tyde på, at det, som hr. Poul Dam sagde, at skolerne tilpasser sig nye behov, også har slået ind her, så problemet med de 36 ugers undervisningstid måske ikke er så stort, som man gør det til. Men vi er naturligvis rede til at diskutere det.

Begrænsningerne i lærerforbruget vil vi også meget gerne drøfte. Om det rammer rigtigt, kan være svært at sige, før man har drøftet det meget igennem og foretaget beregninger. Beregninger, som vi har foretaget, skulle vise, at 100 timer pr. årselev giver, jeg tror et gennemsnit af 6 årselever, altså en holdstørrelse på 6, hvor man andre steder, f. eks. ved seminarierne, regner med 8. Det er muligt, at disse beregninger kan anfægtes. Vi fremlægger dem gerne og drøfter dem gerne igennem. Der kan også være skoleformer, hvor der er behov for et større lærertimeforbrug pr. elev end ved andre. Men vi vil gerne lægge materialet frem og drøfte det igennem.

Det samme gælder i øvrigt også spørgsmålet om kapacitetskravet. Nu skal man jo tage i betragtning, at som tilskudsordningerne nu er, ydes tilskuddet med en fast procentdel af de faste udgifter, og dermed spiller det jo en vis rolle, hvorledes kapaciteten udnyttes. Vi vil i og for sig meget nødig have, at en stor udlejningsvirksomhed ved en skole hindrer eller begrænser den kapacitet, som skulle anvendes til egentlig undervisning. Men også dette vil vi altså gerne diskutere igennem.